

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

ชุด ภาษาเพื่อชีวิต

วรรณคดีลำนำ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

ชุด ภาษาเพื่อชีวิต

วรรณคดีลำนำ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์และโทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๓๔๓

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาดำเนินการจัดพิมพ์

ISBN 978-974-01-9673-0

พิมพ์ครั้งที่สี่

พ.ศ. ๒๕๕๔

จำนวน ๘๐๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง

กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๓๘ ๓๐๓๓, ๐ ๒๕๑๔ ๔๐๓๓ โทรสาร ๐ ๒๕๓๘ ๙๙๕๖

www.suksapan.or.th

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เป็นหนังสือที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำขึ้น สำหรับนักเรียนใช้ในการเรียนรู้และครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย กลุ่มวรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ซึ่งมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญา สังขพันธ์านนท์ เป็นประธานกรรมการ และจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์และครูภาษาไทยจากเขตพื้นที่การศึกษา ทั้ง ๔ ภูมิภาค ในด้านการนำไปใช้ด้วย ดังรายนามท้ายหนังสือ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ มีเนื้อหามุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาวรรณคดีที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง วรรณคดีสำหรับจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ประกาศ ณ วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ และท่องจำ บทประพันธ์ที่ไพเราะอย่างเห็นคุณค่า รู้จักใช้กระบวนการคิดนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน และเกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีและวรรณกรรม วัฒนธรรมทางภาษา ความเป็นไทย ความเป็นคนดีของสังคมไทยและสังคมโลก รวมทั้งรู้จักนำความรู้ ความคิด ความซาบซึ้งจากการศึกษาวรรณคดีไปช่วยกลมเกลียวพัฒนาอารมณ์และจิตใจของนักเรียนในการดำเนินชีวิตต่อไป การนำเสนอเนื้อหาได้เรียบเรียงเนื้อหาขึ้นใหม่ให้น่าสนใจ โดยเชื่อมโยงกับวรรณคดี และวรรณกรรมที่ให้เรียน เพื่อให้ให้นักเรียนอ่านอย่างมีความสุขและเพลิดเพลิน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหวังว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักการและบรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หากมีข้อเสนอแนะใดๆ กรุณาแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณคณะกรรมการฯ และผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเรียนนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีไว้ ณ โอกาสนี้

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒

คำแนะนำสำหรับครูภาษาไทย

การวางแผนจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ครูจำเป็นต้อง

๑. ศึกษาหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฉบับปัจจุบัน เพื่อเข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสิ่งอันพึงประสงค์ให้เกิดแก่นักเรียน
๒. ศึกษาหนังสือเรียน ภาษาพาที หนังสือเรียน **วรรณคดีลำนํ้า** และแบบฝึกหัด **ทักษะภาษา** ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ทุกเล่ม ทุกบทย่างละเอียด ซึ่งใช้เป็นสื่อหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย แล้วจัดหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ได้จัดทำคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางไว้ให้แล้ว
๓. ศึกษาพื้นฐานความรู้ความสามารถภาษาไทย และอื่นๆ ของนักเรียน ซึ่งอาจใช้วิธีทดสอบ สัมภาษณ์ ฯลฯ และก่อนเริ่มบทเรียนควรเตรียมความพร้อมอย่างน้อย ๑-๒ สัปดาห์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้หนังสือเรียน **วรรณคดีลำนํ้า** ครูจำเป็นต้อง

๑. เข้าใจแนวการนำเสนอเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียน **วรรณคดีลำนํ้า** ซึ่งประกอบด้วย
เนื้อหาส่วนนำวรรณคดี : นำเสนอในลักษณะสร้างเรื่องขึ้นใหม่ เพื่อเป็นเครื่องมือหรือสื่อในการนำเสนอวรรณคดี น้อมนำให้นักเรียนสนุกที่จะอ่าน พร้อมๆ กับชื่นชมและรื่นรมย์กับวรรณคดีโดยไม่รู้ตัว สร้างความรู้สึกว่าวรรณคดีมิใช่งานเขียนที่อ่านยากหรือพินสมัย นักเรียนสามารถเข้าถึงความคิดของผู้แต่งและนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้
เนื้อหาวรรณคดี : ได้คัดเลือกวรรณคดีและวรรณกรรมที่มีคุณค่า ซึ่งกำหนดให้เรียนและเสนอให้เลือกเรียน รวมทั้งบทอาขยาน ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ **ครูควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับเนื้อหาส่วนนี้** ให้นักเรียนอ่านและคิดอย่างสนุก สนทนาร่วมกัน ทำกิจกรรมที่น่าสนใจ และพิจารณานำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ตามควรแก่วัย รวมทั้งขยายความสนใจในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ ต่อไปด้วย

๒. คำเนิ่งถึงและส่งเสริมความสามารถในการอ่านของนักเรียนก่อนที่จะให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนแต่ละบท เช่น ครูอ่านให้นักเรียนฟังด้วยลีลาเป็นธรรมชาติที่น่าสนใจ ให้นักเรียนอ่านตามเป็นกลุ่มใหญ่และอ่านเป็นกลุ่มเล็ก ครูชวนนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมทำยบทเรียน ฯลฯ เหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนอ่านและเข้าใจบทเรียนได้โดยไม่ยาก **หากให้นักเรียนอ่านบทเรียนทันที โดยมิได้เตรียมความพร้อมจะเกิดอุปสรรคในการเรียนรู้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมไทยต่อไป**
๓. เข้าใจจุดมุ่งหมายของกิจกรรมแต่ละบทของหนังสือเรียน ซึ่งมุ่งขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากที่ได้ศึกษาวรรณคดี ชวนให้ฟัง พูด ตู อ่าน เขียน คิดและทำกิจกรรมที่สนุกน่าสนใจในเรื่องราวที่ใกล้ตัว โดยบูรณาการทักษะและสาระการเรียนรู้อื่นๆ เน้นให้รู้จักคำในภาษาไทย คำคล้องจอง คำที่ประณีตสละสลวย คำที่ให้ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ มากขึ้น ครูควรคำนึงในการจัดกิจกรรมดังนี้
 - ควรให้นักเรียนฝึกทำกิจกรรมทุกข้อและฝึกร้องเพลงจากซีดีที่จัดทำไว้ให้ เพื่อความสนุกและรื่นรมย์ใจในการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างไรก็ตาม อาจสร้างสรรค์กิจกรรมเพิ่มเติมให้หลากหลายยิ่งขึ้น ตลอดจนปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เช่น ครูและนักเรียนร่วมกันใส่ทำนองใหม่ให้กับบทเพลงและบทอ่านต่างๆ
 - ควรส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เช่น ชุด นิทานชาดก ชุด นิทานอีสป ชุด อมตนิทาน ลูกสัตว์ ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสอ่านอย่างทั่วถึงทุกเล่ม เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านด้วย
 - ควรจัดทำหรือจัดหาหนังสือส่งเสริมการอ่าน และหนังสืออ่านเพิ่มเติม ที่น่าสนใจ เพื่อช่วยเสริมและบูรณาการการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่น และเรื่องอื่นๆ
 - ควรส่งเสริมให้นักเรียนให้สามารถเขียนข้อความ หรือเรื่องอย่างง่ายๆ ของตนเองได้ หากนักเรียนเขียนได้ตามวัตถุประสงค์ และเพิ่มพูนความสามารถมากขึ้นจะทำให้รักการเรียนภาษาไทยอย่างยั่งยืน

๔. เข้าใจความพร้อมและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน เช่น
- จัดกิจกรรมบางกิจกรรมในชั้นเรียนแตกต่างกันตามความสามารถ
 - ศึกษาสาเหตุของปัญหาที่นักเรียนบางคนยังไม่พร้อมที่จะเรียนรู้ หรือเรียนได้ช้า
 - ให้ความรัก ความเมตตา เสียสละเวลาแนะนำ ช่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้า ให้พัฒนาอย่างเต็มความสามารถ
 - ไม่ควรให้เด็กที่มีปัญหาเรียนช้าและปัญหาอื่นๆเกิดความรู้สึกว่าตนมีปมด้อย ด้วยวาจาและการกระทำ ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ
 - ส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้มีความรู้ความสามารถทางภาษาสูงขึ้น เต็มตามศักยภาพ
 - จัดชั้นเรียนให้เหมาะสมเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ เช่น ที่นั่งเรียน สื่อในห้องเรียน ต้องเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอสอดคล้องกับการเรียนในช่วงเวลานั้น
๕. ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติมเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องที่สอน และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเรื่องราวหรือสิ่งที่น่าสนใจมาสนทนาเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน เช่น หนังสือ อุเทศภาษาไทย ชุด แนวการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย ของกระทรวงศึกษาธิการ

คำแนะนำสำหรับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของบุตรหลาน ซึ่งอยู่ในวัยเริ่มเรียน มีผลการศึกษาชี้ชัดว่านักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ถ้าผู้ปกครองร่วมดูแลเอาใจใส่ด้วยความรักและความเข้าใจ เช่น ชักชวนให้ฝึกอ่านเขียนเพิ่มเติมที่บ้านอย่างเต็มใจมิได้บังคับ อ่านหนังสือร่วมกับบุตรหลานของตนอยู่เสมอ ทำความเข้าใจคำแนะนำสำหรับครูในการใช้หนังสือเรียนเล่มนี้ และเพิ่มเติมความสามารถแก่นักเรียนในการใช้ภาษา ความเข้าใจวรรณคดีวรรณกรรม รวมทั้งการคิดวิเคราะห์ให้นำไปใช้ในชีวิตได้ตามควรแก่กรณี

ผู้ปกครองควรสังเกตความสามารถของนักเรียน ให้ข้อมูลประสานสัมพันธ์กับครูผู้สอน เพื่อร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ เจ้าเนื้ออ่อน เอย เพลงกล่อมเด็ก เจ้าเนื้อละมุน เจ้าเนื้ออ่อน	๑
บทที่ ๒ มา เล่น กัน ไหม เพลงร้องเล่น กูก กูก ไก่ แม่ งู เอ๊ย	๑๐
บทที่ ๓ ของ เธอ ของ ฉัน บทอาชยาน นี่ ของ ของ เธอ	๒๐
บทที่ ๔ ฝน ตก แดด ออก บทอาชยาน ฝน ตก แดด ออก	๒๘
บทที่ ๕ เรา รัก เมืองไทย บทอาชยาน รัก เมืองไทย	๓๘
บทที่ ๖ ตั้ง เอ๊ย ตั้ง ไช้ บทอาชยาน ตั้ง ไช้ ล้ม ต้ม ไช้ กิน	๔๘
บทที่ ๗ แมว เอ๊ย แมว เหมียว บทอาชยาน แมว เหมียว	๕๘
บทที่ ๘ กระต่าย กับ เต่า นิทานอีสป กระต่าย กับ เต่า	๖๖

บทที่ ๑

เจ้าเนื้ออ่อน เอย

ฉัน รัก แม่
 แม่ รัก ฉัน
 ก่อน นอน ทุก วัน
 แม่ ร้องเพลง ให้ ฟัง

เจ้าเนื้อละมุน

เจ้าเนื้อละมุน เออย
 เก็บ ดอก พิกุล บาน เย็น
 เก็บ มา ร้อย กรอง
 ให้ แม่ทอง ข้ำ เล่น
 เนื้อเย็น แม่ คน เดียว เออย

เจ้าเนื้ออ่อน

เจ้าเนื้ออ่อน เออย
 อ่อน แม่ จะ กิน นม
 แม่ อุ้ม เจ้า ออก ชม
 กิน นม แล้ว นอน เปล เออย

เพลงกล่อมเด็ก

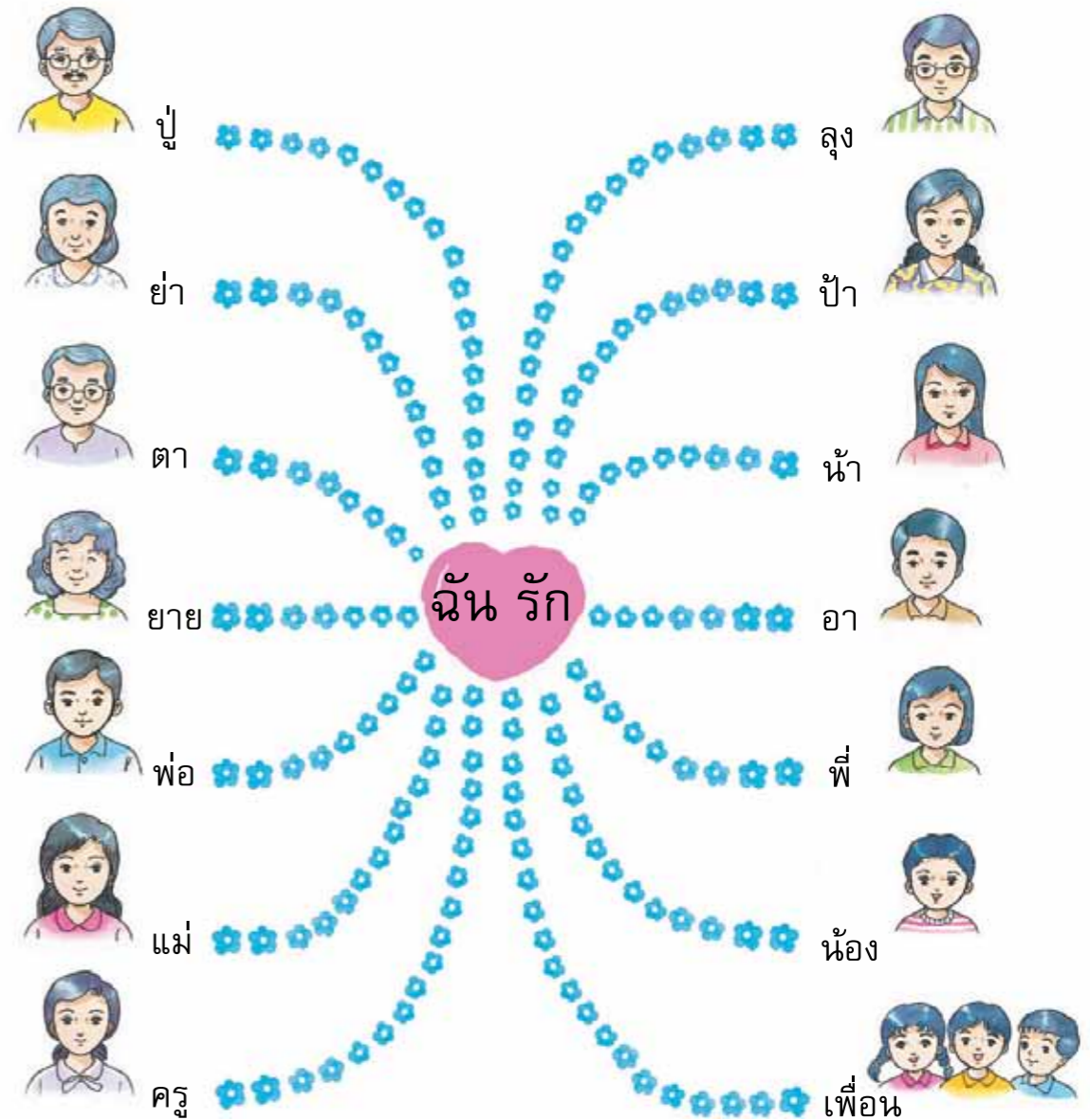

เพลง ของ แม่ จับใจ
 ฉันทน์ จำ ได้ ทุก คำ
 ทุก คืบ ทุก คำ
 ฉันทน์ จดจำ เพลง เออย

ชวน ร้อง เล่น เรียน อ่าน เขียน คิด

๑. บอก ให้ รู้ ว่า หนู รัก ใคร แล้ว ทำท่า หัวใจ ประกอบ

๒. เรา มา ลอง ส่งเสียง ร้อง ลอง ทำท่า

ลอง ร้องเพลง

ลอง ร้องไห้

ลอง ร้อง รำ

ลอง ร้อง ตะโกน

ลอง ร้อง เบา เบา

ลอง ร้อง กล่อม

๓. เด็กน้อย เนื้อละมุน
เจ้าเนื้ออ่อน แม่ อุ่มชู
เนื้ออ่อน อ่อน น้าดู
แม่ รัก หนู่ เท่า ดวงใจ

ลอง จับ เนื้อ ของ หนู่
แล้ว บอก ให้ รู้ ว่า เป็น อย่างไร
อ่อน อุ่น ละมุน หรือ ไม่
แล้ว ลอง เปลี่ยน ไป จับ สิ่ง อื่น ดู

หิน

สำลี

ใบไม้

น้ำแข็ง

๔. ดอกไม้ มี หลาย ชนิด
มา ช่วยกัน คิด บอก ชื่อ ดอกไม้

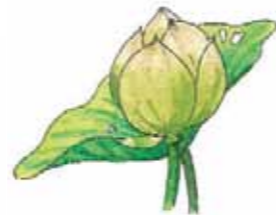

ดอกไม้ พิกุล หอม ชื่นใจ

รู้จัก ดอกไม้ อะไร อีก บ้าง
ช่วย กัน บอก มา

จำปี

บัว

มะลิ

กุหลาบ

๕. เรา มา เล่น เลี้ยง น้อง กัน

พี่ อุ้ม น้อง

พี่ ปลอบ น้อง

พี่ ร้องเพลง กล่อม น้อง

น้อง นอน หลับ แล้ว

